

Заходи з адаптації до зміни клімату рибного господарства та аквакультури, які передбачені у проекті Стратегії адаптації сільського, лісового та рибного господарств України до зміни клімату на період до 2030 року

Сеперович Наталія, державний експерт експертної групи стратегічного планування Директорату стратегічного планування та євроінтеграції

Київ, 29 серпня 2019 року

Пом'якшення наслідків зміни клімату – одна з глобальних Цілей сталого розвитку 2030

СТРУКТУРА ДОСЛІДЖЕННЯ ФАО

I. Загальна частина

- 1.1. Світові тенденції щодо зміни клімату. Можливі наслідки впливу зміни клімату на ресурси і галузі.
- 1.2. Глобальні міжнародні угоди у сфері подолання проблеми зміни клімату та їх реалізація в Україні
- 1.3. Оцінка вразливості та ризиків

II. Головні ризики

III. Основні заходи та інструменти реалізації

- 3.1. Заходи адаптації до зміни клімату у рослинництві
- 3.2. Заходи адаптації до зміни клімату у тваринництві
- 3.3. Заходи адаптації до зміни клімату у лісовому господарстві
- 3.4. Заходи адаптації до зміни клімату рибного господарства та аквакультури

Зміни клімату – ймовірні загрози для сільського господарства

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

з 1980 по 2008 роки **падіння врожайності пшениці** в усьому світі **склало 5,5%**, а **кукурудзи – 3,8%** в порівнянні з показниками, які спостерігалися б у разі, якби клімат на планеті залишався стабільним

Ймовірні загрози, деякі з яких проявляються вже сьогодні

збільшення частоти та інтенсивності екстремальних кліматичних явищ - аномальної спеки, посухи і повеней, що призводять до знищення сільськогосподарської інфраструктури та втрати засобів до існування

зменшення ресурсів прісної води, що приводить до дефіциту води на орних площах

підвищення температури і дефіцит води, що впливають на фізіологію і продуктивність рослин і тварин

згубні наслідки для врожайності сільськогосподарських культур, пов'язані з підвищенням вмісту озону в тропосфері

зміни характеру хвороб рослин, тварин і риб та видів сільськогосподарських шкідників

збиток для лісового господарства, тваринництва, рибальства і аквакультури

Україна в системі глобальних угод адаптації до зміни клімату

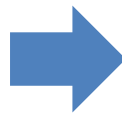
МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

Рамкова конвенція ООН про зміну клімату

Ратифіковано у 1996 р.

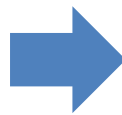
Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року

Розпорядження КМУ від 7 грудня 2016 р. № 932-р

Київський протокол до РКЗК ООН

Ратифіковано у 2004 р.

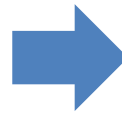
План щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року

Розпорядження КМУ від 6 грудня 2017 р. № 878-р

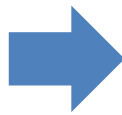
Паризька угода

Ратифіковано у 2016 р.

12 пункт. Розроблення рекомендацій з адаптації сільського господарства до зміни клімату на період до 2030 року – відповідальність Мінагрополітики

Паризька угода - новий всеохоплюючий договір, що **вступить в силу після 2020 р.**, за яким розвинуті країни та ті, що розвиваються впроваджуватимуть заходи, спрямовані на боротьбу зі зміною клімату

проект Стратегії «Адаптація до зміни клімату у сільському, лісовому та рибному господарстві України до 2030 року та план їх реалізації до 2023 року»

Рослинництво

втрати урожаю через несприятливі погодні умови в Україні можуть складати від 10 до 70%, основна причина – посухи

необхідність перерозподілу посівних площ з урахуванням кліматичних змін

відновлення та розвиток зрошувальних систем
оптимізація структури посівних площ
основних с/г культур

впровадження технологій для збереження та покращення родючості ґрунтів

збільшення тривалості періодів вегетації рослин
дає нові можливості для культивування нових
сортів та видів

Тваринництво

втрата продуктивності через фізіологічний стрес у зв'язку з підвищенням температури

зміни у якості та доступності кормів

доступ до питної води

селекція

нові практики та технології при будівництві
тваринницьких комплексів з урахуванням
кліматичних змін

підвищення ефективності кормів

впровадження технологій по утилізації відходів

Лісове господарство

зміни в ступені уразливості лісів, загальна площа осередків шкідників та хвороби лісу в 2011-2016 рр. в Україні зросла майже на 25% ніж у 2005-2010 рр.

зсув меж природних зон, зникнення деяких деревних порід або ж поява чужих для даної території рослин

зменшення біорізноманіття лісових екосистем

збільшення площі лісів та захисних насаджень

підвищення біологічної стійкості лісових насаджень

впровадження кращих практик з контролю поширення шкідливих комах і хвороб лісів;

Рибне господарство

посилення заморних явищ

посилення проблем з водопостачанням

зростання чисельності захворювань

меліоративні роботи з очистки водойм, водоощадні технології

відновлення нерестилищ, селекція

розширене впровадження полікультури та збільшення видів культивування

5 стратегічних цілей Стратегії

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

Ціль 1. Посилення інституційної спроможності та зміцнення законодавчого та нормативно-правового забезпечення адаптації до зміни клімату для сільського, лісового та рибного господарства.

Ціль 2. Запобігання зміні клімату через скорочення викидів та збільшення поглинання парникових газів.

Ціль 3. Посилення наукового забезпечення у сфері адаптації до зміни клімату сільського, лісового та рибного господарств

Ціль 4. Підвищення обізнаності, рівня освіти, підготовка кадрів та посилення наукового забезпечення у сфері адаптації до зміни клімату.

Ціль 5. Розробка і реалізація заходів з адаптації до зміни клімату на рівні об'єднаних територіальних громад і для домогосподарств у сільській місцевості.

Ціль 1. Посилення інституційної спроможності та зміцнення законодавчого та нормативно-правового забезпечення адаптації до зміни клімату для сільського, лісового та рибного господарства.

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

Для реалізації цілі 1. визначено такі завдання:

- створення координаційно-дорадчого органу з питань зміни клімату при Мінагрополітики та координаційних робочих груп з цих питань при обласних державних адміністраціях
- врахування впливу зміни клімату в обласних програмах розвитку аграрної галузі та у стратегіях розвитку об'єднаних територіальних громад, розроблення законодавчих актів щодо продовольчої безпеки, втрат продукції та відходів, розроблення рекомендацій щодо перегляду підходів до харчової безпеки в умовах зміни клімату
- підтримка міжсекторальної координації (модернізація та розвиток транспортної логістики, підвищення кліматичної стійкості існуючих та нових будівель/споруд/теплиць, підтримка захисної і стабілізуючої функцій екосистем (лісові насадження вздовж річок, на схилах)

Ціль 2. Запобігання зміні клімату через скорочення викидів та збільшення поглинання парникових газів

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

Завданнями є:

стимулювання запровадження енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій, використання відновлюваних джерел енергії, застосування технології для збереження та покращення родючості ґрунтів

оптимізація кормової бази для зменшення викидів метану, впровадження удосконалених технологій прибирання, зберігання і використання гною

заходи щодо заліснення, лісополос, попередження деградації лісів

заходи для ланцюжка доданої вартості (підвищення енергоефективності морозильного обладнання, зменшення використання викопного палива)

Завданнями є:

розробка, схвалення, реалізація і подальший моніторинг цільової науково-технічної програми Мінагрополітики з питань запобігання зміні клімату і адаптації до неї у аграрній галузі, або забезпечення окремого кластеру у Державній науково-технічній програмі у сфері зміни клімату, затвердження якої у 2019 році передбачено Планом заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 року № 878-р)

вивчення кращих світових технологій і практик, у тому числі інтелектуальних, що враховують кліматичні аспекти, для цільових груп великих, середніх, малих сільськогосподарських підприємств, фермерів та переробних підприємств і сприяння отриманню практичного доступу до них

Ціль 4. Підвищення обізнаності, рівня освіти, підготовка кадрів та посилення наукового забезпечення у сфері адаптації до зміни клімату.

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

Головними завданнями є:

оновлення навчальних планів та програм закладів середньої та вищої сільськогосподарської освіти темами зі зміни клімату, проведення інформаційно-просвітницьких та медіа-заходів

поширення знань щодо енергозбереження по усьому ланцюгу виробництва сільськогосподарської продукції; підвищення кваліфікації спеціалістів сільського господарства, регулярне інформування аграріїв щодо зміни клімату

Ціль 5. Розробка і реалізація заходів по адаптації до зміни клімату на рівні громад і малих сільськогосподарських підприємств

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

Завданнями є стимулювання інноваційної діяльності кліматично орієнтованого ведення сільського господарства шляхом:

створення умов для ефективного використання земель сільськогосподарського призначення

субсидювання діяльності малих сільських господарств з адаптації до зміни клімату

розвиток «зелених» та «кліматичних» кредитів

агрострахування

Основні заходи з адаптації для рибного господарства

- проведення аналізу та внесення змін до діючого законодавства у рибному господарстві (у частині врахування фактору зміни клімату)
- розроблення та затвердження Концепції розвитку рибного господарства з урахуванням зміни клімату
- проведення науково-дослідних робіт з адаптації міжнародної нормативної бази до національних умов та розробки національних нормативних документів щодо маркування вуглецевого сліду продукції рибництва
- розроблення рекомендацій щодо заходів з адаптації до змін клімату рибного господарства
- селекція нових порід риб для аквакультури
- реалізація пілотних проектів з кліматично орієнтованого рибного господарства та поширення їх результатів
- проведення науково-практичних конференцій з аспектів проблеми зміни клімату у рибному господарстві, проведення інформаційно-просвітницьких та медіа-заходів

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

Дякую!

Seperovich@ukr.net